SHOWeerterland

TWEE OORKONDEN over WEERT.

—

I

—

Het stadje Weert maakte met Nederweert deel van 't graafschap *Horn*.

De laatste mannelijke afstammeling van 't huis Horn, graaf Johannes III, die eerst domproost der Kathedrale kerk van Luik was en in 1530 zijn kinderloos overleden broeder Jacobus III opvolgde,had ook geene kinderen van zijne vrouw Anna van Egmont, gravin van Buren, die hij in 1532 gehuwd had. Doch Anna was moeder van twee zonen Philips en Floris van Montmorency, die zij gewonnen had van hare vroegere echtverbintenis met Joseph van Montmorency, heer van Nivelles, gestorven in 1530. Ziek en bedlegerig zijnde, maakte Johannes III in 1540,bij gelegenheid van 't huwelijk van zijn schoonzoon Philips van Montmorency met Emilia Walburg van Nieuwenar, zijn testament waarbij hij zijn graafschap Horn met alle steden,dorpen en kasteelen vermaakte aan Philips van Montmorency en, indien deze kinderloos kwam te overlijden, aan diens broeder Floris, behoudens altijd den tocht en 't genot van 't graafschap en de inkomsten van dien aan zijne vrouw Anna voor haar leven lang.

Sedert dat zelfde jaar 1540 nam Anna van Egmont met haar zoon Philips ook het beheer waar van 't graafschap,dewijl Johan III, door de ziekte gedrukt en verlamd, buiten staat was zich met de regeering te bemoeien, en lieten zich als beheerders en erfgenamen in de hoofdplaats Weert huldigen. Na den dood van Johan in1544 verkreeg Philips eerst den titel van *graaf van Horn*. Hij moest in 1568 met den dood op 't schavot te Brussel zijne tegenkanting aan de bevelen van koning Philips II, te gelijk met zijn vriend en bloedverwant Lamoraal graaf van Egmont, boeten.

Het stuk, dat wij hier laten volgen en dat zich in 't archief der provincie bevindt, is de bevestiging der privilegiën en rechten van *Weert* en *Nederweert* en de vergunning van nieuwe rechten, gegeven door Anna van Egmont en Philips van Montmorency den 20 Januari 1541 bij hunne huldiging te Weert.

Wyr Anna van Egmondt, Graeffinne van Horne vrouwe van Althena van Weert, etc. ende wyr Philips van Montmorencij heere tot Nevele etc. Alsoe wyr huldunge ende eyde ontfangen hebben van onsen lieven getruwen ondersaeten van Weert ende Nederweert ende denselven desgelycken weder gedaen hebben gelyck den heeren ende ondersaeten naeden alden hercoemen toebehoert,jn welcker huldinge unse lieve getruwe ondersaeten voirss. van ons begeert hebben ende gebeden honne siegelen, brieven, privilegien, lantrechten van onsen voirheren verleendt, gegont ende gegeven te willen confirmeren, ratificeren ende te approberen, ende van sommigen articulen hier naebescreven , dair zij tot hierthoe ghene brieven noch siegelen aff en hebben te willen versien ende te privilegieren..... Item jnden iersten soe geloeven Wyr Anna ende Philips voirss. voir ons onsen erven ende nacoemelingen onsen lieven getruwen ondersaeten van Weert ende Nederweert alle siegelen, brieven, privilegien, ende landrechten van onsen voerheren verleendt, gegont ende gegeven in honre gansser macht onverbrokelycken ende vestelycken te halden, dieselve altijt te vermeerderen ende niet te verminderen, daertoe gevende onsen lieven getruwen ondersaeten voirss., dat sy alle accijsen, die nu syn ofte noch geordineert mochten werden sullen moegen gebruycken en in des landts nutz ende profijt keeren sonder wederseggen van jemants, achtervolgende tgoet bescheyt sy ons te verstaen gegeven hebben daeraffgehadt te hebben ende noch hebben, geloevende voir ons onsen erven ende nacoemelingen denselven onsen lieven getruwen ondersaeten voirss. getruwelycken ende vestelycken dat wyr zij met ongewoenlycken schattingen off beden niet bezweren en sullen, het en waer een merckelycke oirsaecke die ons off den ondersaeten daerthoe benoedichden ende den ondersaeten profitelyck waere, off mit onbehoerlycken dienst boeven die billicheyt niet belasten noch besweren en sullen, Ende dat wyr ouch in desen twee dingbencken voirss. gheyne gemente boeven die alde privilegien dairvan zijnde eewech sullen geven off niemants uytlendich dairjnne laeten gebruycken,die op datum van hueden daerjnne gheyne gerechticheyt en hebben. Jtem geven ende gonnen wyr noch denselven onsen lieven ondersaeten voirss. dat alle saeken, twisten ende geschilde in desen twee dingbencken voirss. hercoemende van schattingen, accysen ende alle andere saeken der gementen aengaende salmen binnen landts onvertoegen richten mit recht, sonder voerder dairaff te appelleren, gelyck die voerheren dat gegont ende gegeven hebben. Jtem geven ende gonnen noch onser stadt van Weert dat allen missbruyck und schaede der geschien mocht aen poerten, mueren, staketten, wallen, bruggen off dat den bouwe ancleeft die gheene die daerop bevonden worden sullen tot allen tijden gevallen zijn in eyn boete van twee goltgulden, halff den heere ende halff tot behoeff der stadt eijnmaell andermaell, ende die de boet niet te geven en hebben sullen altyt staen tot straeffinge ther wereltlycker schanden nae gelegenheyt der saecken nae erkentenisse des gerichts, ende then derdemaill op straeffinge des heren gerichts nae uytwijsen der schepenen, ten waer dat met nacht off ontijde gescheden. Jtem geven ende gonnen noch dat gheene uytlendige luyde in diesen twee onsen dingbencken sullen moegen koemen woenen ende die gementen gebruycken, zy en sullen schuldich zijn jerst te geven drie Carolus gulden tot behoeff der gementen. Item geven ende gonnen noch desen twee dingbencken volcomen macht ende auctoryteyt altijt te moegen setten ende te ontsetten met consent van den Schoutet eynen oft meer veltschutten,omme die gemente daermede te bat tonderhouden. Soe dan onse ondersaeten voirss. een waecke op onser borch gedaen hebben, soe syn wij nu te vreden dat men die daichlix halden sall nae gelegenheyt des tyts ende discretie vanden heere. Item geven ende gonnen noch ende bevelen onsen amptman nu zynde off hiernaemaels coemende, dat hy egheene geboeden en sall doen off doen doen op die ondersaeten hoeger dan vijff stuver, then zij met raede der borgermeysteren ende des gerichts. Jn orconde ende in getuygenisse der waerheyt aller puncten ende clausulen voirss.hebben Wyr Anna graeffinne voirss. voer ons onsen erven ende nacoemelingen onsen siegele aen desen tegenwoordigen brieff doin gehangen, ende Wyr Philips van Monmorancy heere tot Nevele den selven brieff gehanteykent, jnt jair ons heren duysent vijffhondert eyn und viertich den twyntichsten dach Januarij.